

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2021/2022-46)

5 MAYIS

DÜNYA EL HİJYENİ GÜNÜ (2022)

Dünya Sağlık Örgütü tarafından **5 Mayıs** “Dünya El Hijyeni Günü” olarak belirlenmiştir. 2022 yılı için tema “Güvenlik İçin Birleşin: Ellerinizi Temizleyin” sloganıyla duyurulmuştur (Şekil 1).

Şekil 1. Dünya Sağlık Örgütü Dünya El Hijyeni Günü 2022 Yılı Görseli

Dünya El Hijyeni Günü kapsamında el hijyenine, enfeksiyon önleme ve kontrolüne değer veren sağlık hizmetine vurgu yapılmıştır. Sağlık hizmetinde güvenlik ve kalitenin sağlanması amacıyla el hijyeni bilgi ve davranışını kazanmak için her düzeyden insanın birlikte çalışması gerekmektedir. Her düzeydeki sağlık çalışanları ve sağlık kuruluşlarına erişen kişiler el hijyeni için birlikte hareket etmelidirler. Sağlık kuruluşlarının kalite ve güvenlik iklimi/kültürü, el hijyenine ve enfeksiyon önleme ve kontrolüne değer verdiğinde bu hem hastaların hem de sağlık çalışanlarının kendilerini korunmuş hissetmelerini sağlamaktadır. Güçlü bir kalite ve güvenlik kültürünün insanları el hijyenine teşvik edeceğine odaklanılmaktadır. Daha kaliteli ve güvenli bakım için iletişim içinde olunmalı ve birlikte çalışılmalıdır. ¹

¹ [İnternet] <https://www.who.int/campaigns/world-hand-hygiene-day/2022> Erişim Tarihi: 26.04.2022.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2021/2022-46)

El hijyeni; elleri su ve sabun ile yıkamak, antiseptik ile el temizlemek, antiseptik ile elleri ovma veya cerrahi el antisepsi işlemini ifade etmektedir. Elleri temizlemek potansiyel olarak ölümcül olan mikropların yayılmasını ve enfeksiyon riskini azaltmaktadır. Eller gözle görülür şekilde kirlendiğinde, yemek yemeden önce, yemeklerden sonra, tuvaleti kullanmadan önce ve kullandıktan sonra, dışarıdan eve geldiğinde, vb. sabun ve suyla yıkanmalıdır.² El yıkama sürecinde bilekler, avuç içi, ellerin sırt ve parmak araları ile tırnakların kenar ve uçları sabun ile köpürtülerek en az 20 saniye süreyle ovuşturulur. Durulama ve kurutma adımların da doğru olması son derece önemlidir.³

El yıkama, enfeksiyon kontrol önlemlerinin en etkili ve en kolay uygulanabilen yöntemlerinden biridir. Sağlık çalışanları da el temizliğine çok dikkat etmelidirler. Sağlık çalışanlarının el hijyeni uygulamalarının artması ile sağlık bakımı veren kuruluşlarda enfeksiyon yayılımı önlenilebilecektir. Davranış değişikliği olmaması antimikrobiyal direnç oluşması için önemli bir tehdittir. Kirli veya mikroorganizma ile kontamine eller ile hastalar arasında mikroorganizma transferi olabildiği artık kanıtlanmıştır. Nakledilen mikroorganizmaların dirençli olması ölümcül sonuçları olabilen enfeksiyonların gelişme riskini beraberinde getirmektedir. Dünya genelinde sağlık çalışanlarının el hijyeni uygulama sıklığı %38,7 civarındadır. Dünya Sağlık Örgütü antimikrobiyal direncin önlenmesi için el hijyenine uyumun artırılmasına öncelik verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ellerin temiz olması sağlık sistemini daha güvenli hale getirmektedir.⁴

Özellikle düşük ve orta gelirli ülkelerde el dezenfektanına, su ve sabuna erişim yetersizdir. Dünya Sağlık Örgütü ve UNICEF, dünya genelinde üç milyar insanın evinde el hijyeni imkanının olmadığını ve beş sağlık kuruluşundan ikisinin el hijyeni imkanının yetersiz olduğunu tahmin etmektedir. Uluslararası öneme sahip halk sağlığı acil durumları da dahil olmak üzere her durumda el hijyeni uygulamalarının iyileştirilmesi için el hijyeni ücretsiz olarak sağlanmalı ve halk sağlığı otoriteleri tarafından zorunlu hale getirilmelidir.⁵ Sağlık okuryazarlığının geliştirilmesi de el hijyeni uygulamalarına uyumun artırılmasında önemlidir.⁶

² [İnternet] <https://www.cdc.gov/handhygiene/providers/index.html> Erişim Tarihi: 27.04.2022

³ <https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/saglikli-beslenme-hareketli-hayat-db/Yeterli-ve-Dengeli-Beslenme/Besim-Guvenligi-ve-Hijyen/Saglik-Personeline-Yonelik-El-Yikama-ve-El-Dezenfeksiyonu-Rehberi.pdf> p 13.

⁴ [İnternet] <https://www.ekmud.org.tr/haber/12-dunya-el-hijyeni-gunu/> Erişim Tarihi:28.04.2022

⁵ [İnternet] <https://www.who.int/docs/default-source/inaugural-who-partners-forum/who-interim-recommendation-on-obligatory-hand-hygiene-against-transmission-of-covid-19.pdf> Erişim Tarihi: 28.04.2022

⁶ Duong MC, Nguyen HT, Duong BT, Vu MT. The levels of COVID-19 related health literacy among university students in Vietnam. Infection & chemotherapy 2021;53(1):107-117.